

Súd: Krajský súd Nitra
Spisová značka: 6Co/35/2018
Identifikačné číslo súdneho spisu: 4111229881
Dátum vydania rozhodnutia: 28. 02. 2019
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Marta Polyáková
ECLI: ECLI:SK:KSNR:2019:4111229881.2

Uznesenie

Krajský súd v Nitre, v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Marty Polyákovej a sudkýň JUDr. Dagmar Podhorcovej a JUDr. Ingrid Doležajovej, v právnej veci žalobkyne: L. K., nar. XX.XX.XXXX, bytom E. E., K. XXX/XX, zastúpená JUDr. Gabrielou Kľačanovou, advokátkou so sídlom Martin, Andreja Kmeťa 28, proti žalovanému: O. K., nar. XX.XX.XXXX, bytom Z., C. XXXX/X, zastúpený JUDr. Ladislavom Chmelárom, advokátom so sídlom Vrábľa, Levická 579, o vyporiadanie bezpodielového spoluvlastníctva manželov, na odvolanie žalobkyne a žalovaného proti rozsudku Okresného súdu Nitra zo dňa 13. júna 2017 č. k. 19C/186/2011-464 takto

rozhodol:

Odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie zrušuje a vec mu vracia na ďalšie konanie.

odôvodnenie:

1. Napadnutým rozsudkom súd prvej inštancie určil, že do bezpodielového spoluvlastníctva žalobkyne a žalovaného patria nehnuteľné veci, byt č. X nachádzajúci sa v okrese G. v obci Z., v kat. úz. Z., zapísaný na LV č. XXXX na 4. poschodí, v bytovom dome súp. č. XXXX o. č. 4, postavenom na parc. č. 1575/39 - zastavané plochy a nádvoria o výmere 328 m² v podiele 1/1 vrátane podielu priestoru na spoločných častiach a spoločných zariadeniach domu a spoluvlastníckeho podielu k pozemku v podiele 64/951 v hodnote 37.000 eur, nehnuteľnosť nachádzajúca sa v okrese G., v obci Z. v kat. úz. Z. zapísaná na LV č. XXXX a to parc. registra „C“ parc. č. 1653/21 - zastavané plochy a nádvoria o výmere 19 m² v podiele 1/1 v hodnote 570 eur a hnutel'né veci, motorové vozidlo Q. A4 E. Z., rok výroby XXXX, EČ G. XXXEr v hodnote 2.500 eur, pekár'ň na chlieb v hodnote 40 eur, knižnica v hodnote 20 eur, príborník v hodnote 30 eur, nočné stolíky 2 ks v hodnote 25 eur, spolu v hodnote 40.185 eur. Pasíva, suma uhradená žalovaným titulom úveru č. XXXXXXXXXXXXXXXX na úverovom účte č. XXXXXXXXXXXX za obdobie od 08.04.2011 do 16.12.2013 voči veriteľovi Z. X. a.s., Mlynské nivy 1, Bratislava vo výške 2.440,36 eura. Vyporiadal bezpodielové spoluvlastníctvo tak, že žalovanému prikázal do výlučného vlastníctva nehnuteľné veci uvedené pod položkou aktíva 1, 2 a hnutel'né veci označené pod položkou 3, 5, 6, 7 a 8 v celkovej hodnote 40.185 eur. Žalovaného zaviazal zaplatiť žalobkyni titulom finančného vyporiadania sumu 18.872,32 eura do 60 dní po právoplatnosti rozsudku. O náhrade trov konania rozhodol tak, že žiadna zo strán nemá na náhradu trov konania právo a o trovách štátu rozhodol tak, že štát má voči žalobkyni právo na náhradu trov konania v rozsahu 50% a voči žalovanému právo na náhradu trov konania v rozsahu 50%.

2. Svoje rozhodnutie odôvodnil tým, že žalobkyňa a žalovaný uzatvorili dňa 22.07.2006 manželstvo, ktoré bolo rozsudkom Okresného súdu Nitra zo dňa 24.02.2011 č. k. 9C/281/2010-53 rozvedené a rozsudok nadobudol právoplatnosť dňa 08.04.2011. Po rozvode manželstva medzi stranami sporu neprišlo k dohode o vyporiadaní BSM, preto sa žalobkyňa domáhala jeho vyporiadania súdom. Po právnej stránke svoje rozhodnutie odôvodnil ust. § 148 ods. 1, § 149 ods. 1 a § 150 OZ. Z vykonaného dokazovania mal za preukázané, že predmetom BSM sú tie hnutel'né a nehnuteľné veci, ktoré boli špecifikované vo výroku rozsudku. Z čestného prehlásenia žalobkyne zo dňa 23.11.2005 vyplýva, že v uvedenom období žila so žalovaným v spoločnej domácnosti a uhrádzala zo svojho príjmu všetky výdavky súvisiace s užívaním

bytu. Preto, keď žalovaný na základe zmluvy o prevode členských práv a povinností uzatvorenej dňa 27.07.2005 medzi Mikulášom K. ako prevodcom a žalovaným ako nadobúdateľom vyplatil M. K. sumu 533.500,- Sk je predpoklad, že uvedená suma bola tvorená jednak finančnými prostriedkami nasporenými žalovaným spolu v sume 450.000,- Sk, avšak aj sumou, ktorú mala nasporenú žalobkyňa a ktorú vybrala zo svojho účtu dňa 26.07.2005. Manželstvo uzatvorili dňa 22.07.2006 a dňa 18.0.2006 bola uzatvorená zmluva o prevode vlastníctva družstevného bytu, na základe ktorej OSBD ako prevádzajúci, previedlo členské práva k vyššie špecifikovanému bytu na žalobkyňu a žalovaného, pričom cena uvedeného bytu bola 0,- Sk a hodnota spoluvlastníckeho podielu k pozemku 110,- Sk. Vklad vlastníckeho práva na žalobkyňu a žalovaného bol Správou katastra Nitra povolený dňa 03.07.2007 a z LV č. XXXX je zrejmé, že uvedený byt je v bezpodielovom spoluvlastníctve strán sporu v podiele 1/1. Strany sporu sa dohodli na zostatkovej cene bytu a to na sumu 37.000 eur. Žalobkyňa sa z bytu odsťahovala v júni 2010 a žalovaný sa z predmetného bytu odsťahoval 08.04.2011 a naďalej platil náklady spojené s užívaním bytu, pričom za obdobie od rozvodu manželstva do konca apríla 2017 zaplatil sumu 5.827,61 eura, ktoré žiadal vyporiadať v tomto konaní. Uvedenú sumu súd nemohol vyporiadať v tomto konaní, nakoľko predmetom konania o vyporiadanie BSM sú aktíva a pasíva, ktoré mali strany sporu ku dňu právoplatnosti rozsudku o rozvode manželstva a nie také, ktoré nadobudli, alebo ktoré im vznikli po rozvode manželstva. Do BSM patrí aj pozemok pod garážou a to parc. č. 1653/21 v hodnote 570 eur. Žalovaný za trvania manželstva uzatvoril aj kúpnu zmluvu zo dňa 14.01.2009 na kúpu garáže, pričom podľa jeho vyjadrenia mu na kúpu tejto garáže požičali rodičia, avšak keď uvedenú sumu nevrátil rodičom tak súhlasil s tým, aby jeho otec nadobudol garáž do svojho vlastníctva. Súd nemohol uvedenú garáž v konaní vyporiadať, pretože v konaní o vyporiadanie BSM sú stranami sporu žalobkyňa a žalovaný a vlastníkom garáže je otec žalovaného. Z pripojených spisov Okresného súdu Martin sp. zn. 25P/269/2010 a Okresného súdu Nitra sp. zn. 9C/281/2010 zistil, že nezhody medzi bývalými manželmi nastali až v roku 2008, teda je predpoklad, že žalobkyňa nemala vedomosť o zmluve o pôžičke zo dňa 10.01.2009 uzatvorenej medzi žalovaným a jeho otcom, ktorej predmetom bola suma 1.660 eur, podľa vyjadrenia žalovaného na kúpu garáže. O zmluve o pôžičke zo dňa 01.08.2008, na základe ktorej rodičia žalovaného im požičali sumu 100.000,- Sk, ako aj zmluvy o spotrebnom úvere zo dňa 17.12.2008 uzatvorenej medzi Z. a.s. ako veriteľom a žalovaným ako dlžníkom, žalobkyňa vedomosť mala mať, nakoľko v uvedenom období bola na rodičovskej dovolenke, a okrem príjmu žalovaného, iné finančné prostriedky nemali, keď kupovali motorové vozidlo, pričom nepreukázala, že by mali úspory vo výške 190.000,- Sk (kúpna cena auta). Žalovaný uvedený úver splácal po rozvode manželstva, celkovo zaplatil sumu 2.440,36 eura, z čoho polovica pripadajúca na každého zo strán predstavuje sumu 1.220,18 eura. V konaní bolo tiež preukázané, že žalovaný mal od 29.04.1994 uzatvorenú zmluvu s Z. o osobnom účte, avšak jeho tvrdenie, že by mala aj žalobkyňa kartu od jeho účtu sa nepreukázalo, nakoľko karty preberal vždy len žalovaný a výlučne on mal podpisový vzor. Aj keď žalovaný dôvodil tým, že na nadobudnutí majetku sa pričínil len on sám, žalobkyňa nepracovala, súd nemal uvedenú skutočnosť za preukázanú, nakoľko žalobkyňa pracovala pred uzatvorením manželstva, aj po skončení rodičovskej dovolenky a skutočnosť, že čerpala rodičovskú dovolenku nemôže byť vyhodnotená v jej neprospech. Existencia hnuateľných vecí pod položkami 5, 6, 7 a 8 bola preukázaná, pričom strany sa dohodli na ich hodnote. Súd vykonal vyporiadanie tak, že byt v hodnote 37.000 eur, ako aj pozemok pod garážou v hodnote 570 eur a hnuateľné veci, ktoré ostali po rozvode manželstva v byte, ako aj motorové vozidlo, všetko v hodnote 40.185 eur prikázal do výlučného vlastníctva žalovaného a uložil mu povinnosť vyplatiť žalobkyňi sumu vo výške 18.872,32 eura, pričom vychádzal z toho, že hodnota aktív je vo výške 40.185 eur, teda na žalobkyňu aj žalovaného pripadá podiel vo výške 20.092,50 eura a z tejto sumy súd odpočítal polovicu zo sumy 2.440,36 eura, ktorú žalovaný splatil po rozvode manželstva titulom úveru, nakoľko táto polovica vo výške 1.220,18 eura pripadá titulom pasív na žalobkyňu. O trovách konania rozhodol podľa § 255 ods. 2 CSP a o trovách štátu rozhodol podľa § 253 CSP tak, že zaviazal žalobkyňu aj žalovaného na ich náhradu každého v rozsahu 50%.

3. Rozsudok súdu prvej inštancie napadli v zákonnej lehote odvolaním obidve strany sporu. Žalovaný sa domáhal jeho zmeny tak, že žalobkyňa bude povinná vyplatiť mu titulom finančného vyporiadania sumu 2.541,49 eura do 30 dní od právoplatnosti rozsudku. Zároveň žiadal, aby mu súd priznal náhradu trov konania v rozsahu 100% a žiadal, aby trovy štátu zaplatila v celom rozsahu žalobkyňa. V dôvodoch svojho odvolania uviedol, že sú dané odvolacie dôvody v zmysle ust. § 365 ods. 1 písm. f) a h) CSP. Rozsudok, jeho výrok o povinnosti zaplatiť žalobkyňi titulom finančného vyporiadania sumu 18.872,32 eura považuje za nesprávny. Súd pri finančnom vyporiadaní vôbec nezohľadnil, že za obdobie od 08.04.2011 do 30.04.2017 výlučne zo svojich finančných prostriedkov uhradil OSBD Nitra sumu 7.587,61 eura. On sám výlučne uhrádzal náklady spojené s užívaním bytu, hoci byt reálne

neužíval, preto navrhoval, aby súd prvej inštancie sumu s poukazom na § 144 OZ vyporiadal podľa § 150 veta druhá OZ. Je zrejme, že § 144 OZ platí i v prípade, že bezpodielové spoluvlastníctvo manželov sice zaniklo, ale ešte nebolo vykonané jeho vyporiadanie. V ďalšom namietal, že súd prvej inštancie pri určení výšky sumy, ktorú je povinný vyplatiť žalobkyňi, vôbec nezohľadnil jeho prínos, resp. vklad do spoločného majetku. Dňa 27.07.2005 uzavrel zmluvu o prevode členských práv a povinností, pričom prevodcovi za tento prevod zaplatil 533.500,- Sk, ktoré patrili výlučne do jeho vlastníctva. V konaní bolo preukázané, aké sumy, v ktorom období vybral z účtu, pričom takto celkovo vybral 450.000,- Sk a zvyšok tvorili jeho úspory v hotovosti. Žalobkyňa v konaní nepreukázala, že na prevod členských práv a povinností v OSBD boli použité aj finančné prostriedky v sume 100.000,- Sk, ktoré patrili do jej výlučného vlastníctva. Naopak, on v konaní poukazoval na skutočnosť, že potom, čo uskutočnil výbery vo Z. a v V. banke, zostali mu ešte na účte finančné prostriedky a je teda zrejme, že mal dostatok finančných prostriedkov na zaplatenie celej sumy a nebol odkázaný na vklad žalobkyne. Zastáva názor, že podkladom pre rozhodnutie súdu by mali byť skutočnosti preukázané a nie iba predpokladané tak, ako uvádza súd prvej inštancie vo svojom rozhodnutí. Žiadal, aby súd prvej inštancie vyhodnotil nadobudnutie členských práv a povinností v OSBD Nitra ako jeho výlučnú a mimoriadnu zásluhu do spoločného majetku, a teda je namieste aplikácia úplnej disparity ohľadom úhrady vyrovnávacieho podielu k bytu a k spoluvlastníckemu podielu k pozemku. Súd mal teda prikázať byť do jeho výlučného vlastníctva bez povinnosti vyplatiť žalobkyňu titulom finančného vyporiadania. Súd prvej inštancie však len mechanicky rozdelil hodnotu bytu a spoluvlastníckeho podielu rovným dielom bez toho, aby jeho prínos do spoločného majetku v podobe členských práv a povinností v OSBD zohľadnil a bez toho, aby takýto postup v rozsudku dôkladne a presvedčivo odôvodnil. Žalobkyňa by mu mala potom titulom finančného vyporiadania zaplatiť sumu 4.133,99 eura (1 polovica z 2.440,36 eura + 1 polovica z 5.827,61 eura). On by jej mal titulom finančného vyporiadania vyplatiť sumu 1.592,50 eura, teda celkovo by mu mala žalobkyňa vyplatiť na vyporiadanie sumu 2.541,49 eura.

4. Žalobkyňa vo svojom odvolaní žiadala, aby rozsudok súdu prvej inštancie bol zmenený a do masív BSM bolo zahrnutá aj garáž, ktorá je evidovaná na LV č. XXXX kat. úz. Z. a žalovaný by jej mal titulom finančného vyporiadania vyplatiť sumu 21.087,32 eura. Svoje odvolanie odôvodnila odvolacími dôvodmi v zmysle ust. § 365 ods. 1 písm. b/, d/, f/ a h/ CSP. Namietala, že súd prvej inštancie do masy BSM nezahrnul garáž, ktorú nadobudli počas trvania manželstva a za prostriedky patriace do BSM. V čase rozvodu manželstva túto garáž strany sporu vlastnili, normálne ju užívali a ani jeden z nich nemal pochybnosť o tom, že by predmetná garáž nebola súčasťou masy BSM. Má dôvodnú pochybnosť o pravosti a súčasne pravdivosti obsahu zmlúv o pôžičke, ktoré žalovaný v konaní predložil a zároveň namieťa aj tú skutočnosť, že zmluvu o pôžičke zo dňa 10.01.2009 predložil až na pojednávaní 20.03.2017, t. j. po uplynutí súdom určenej lehoty. Poukázala v tejto situácii na ust. § 153 CSP a na zmluvu o pôžičke súd prvej inštancie nemal prihliadať s prihliadnutím na ust. § 153 ods. 2 CSP. Zastáva taký právny názor, že v čase právoplatnosti rozsudku o rozvode garáž patrila do BSM strán sporu a je potrebné ju vyporiadať.

5. K odvolaniu žalobkyne sa vyjadril žalovaný, ktorý uviedol, že rozsudok súdu prvej inštancie ohľadom toho, že do BSM nezahrnul garáž je vecne správny.

6. Prijatím zák. č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (ďalej len CSP) s účinnosťou od 01. 07. 2016 došlo k zrušeniu zák. č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok (§ 473 CSP). Podľa prechodného ust. § 470 ods. 1 CSP, ak nie je ustanovené inak, platí tento zákon aj na konania začaté pred dňom nadobudnutia jeho účinnosti. Podľa § 470 ods. 2 veta prvá CSP, právne účinky úkonov, ktoré v konaní nastali pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona zostávajú zachované. Znamená to, že nová právna úprava dôsledne dodržiava princíp okamžitej aplikability procesnoprávných noriem a teda sa použije na všetky konania a to i na konania začaté pred dňom účinnosti Civilného sporového poriadku s výnimkami z tohto základného pravidla ustanovenými v § 470 ods. 2 CSP.

7. Krajský súd v Nitre ako súd odvolací (§ 34 CSP) viazaný rozsahom a dôvodmi odvolania (§ 379 a § 380 CSP) po zistení, že odvolanie podala v stanovenej lehote (§ 362 ods. 1 CSP) strana v neprospech ktorej bolo rozhodnutie vydané (§ 359 CSP) prejednal odvolanie žalobkyne aj žalovaného bez nariadenia odvolacieho pojednávania a dospel k záveru, že napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie je potrebné v zmysle ust. § 389 ods. 1 písm. b/ a c/ CSP zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konanie.

8. Podľa § 143 OZ v bezpodielovom spoluvlastníctve manželov je všetko, čo môže byť predmetom vlastníctva, a čo nadobudol niektorý z manželov za trvania manželstva s výnimkou vecí získaných dedičstvom alebo darom, ako aj vecí, ktoré podľa svojej povahy slúžia osobnej potrebe alebo výkonu povolania len jedného z manželov a vecí vydaných v rámci predpisov o reštitúcii majetku jednému z manželov, ktorý mal vydanú vec vo vlastníctve pred uzavretím manželstva alebo ktorá mu bola vydaná ako právnomu nástupcovi pôvodného vlastníka.

9. Podľa § 149 ods. 1 OZ, ak zanikne bezpodielové spoluvlastníctvo, vykoná sa vypořádanie podľa zásad uvedených v § 150.

10. Podľa § 150 OZ pri vypořádání sa vychádza z toho, že podiely oboch manželov sú rovnaké. Každý z manželov je oprávnený požadovať, aby sa mu uhradilo, čo zo svojho vynaložil na spoločný majetok a je povinný nahradiť, čo sa zo spoločného majetku vložilo na jeho ostatný majetok. Ďalej sa prihliadne predovšetkým na potreby mal. detí, na to, ako sa každý z manželov stará o rodinu a na to, ako sa zaslúžil o nadobudnutie a udržanie spoločných vecí. Pri určení miery pričinenia treba vziať tiež zreteľ na starostlivosť o deti a na obstarávanie spoločnej domácnosti.

11. Základným predpokladom pre vypořádanie bezpodielového spoluvlastníctva manželov je jeho zánik. Pod vypořádáním treba rozumieť nielen to, kto z bývalých spoluvlastníkov zostane vlastníkom tej-ktorej veci, a kto z nich vlastníctvo stráca, ale aj celkové komplexné riešenie majetkových vzťahov medzi bývalými spoluvlastníkmi, vrátane pohľadávok a dlhov, ktoré vznikli za trvania manželstva. Pri vypořádání bezpodielového spoluvlastníctva manželov sa vychádza zo zásady rovnosti ich podielov, pričom platí, že v rovnakom pomere v akom sa manželia podieľajú na spoločnom majetku sa podieľajú aj na spoločných dlhoch. V rámci vypořádania bezpodielového spoluvlastníctva manželov musí súd prihliadať na to, čo bolo zo spoločného majetku vynaložené na oddelený majetok niektorého z manželov (patrí do aktív) a tiež na nároky jednotlivých manželov proti mase BSM z dôvodu investícií vynaložených z oddeleného majetku niektorého z manželov na spoločný majetok (patrí do pasív). Ak pri vypořádání nastane rozdiel medzi hodnotami, ktoré zostanú jednému z manželov a ktoré zostanú druhému, je potrebné vyrovnanie do výšky podielu vykonať formou zaplataenia príslušnej peňažnej sumy. O vypořádání je nutné spraviť vyúčtovanie, ktoré musí nájsť odraz v odôvodnení rozsudku. Do celkovej bilancie musia byť zahrnuté nielen všetky veci (súčet ich hodnôt) ale aj ostatný majetok, vrátane pohľadávok a dlhov. Predpokladom riadneho vyúčtovania je, že súd správne zistí celkovú hodnotu aktív (hodnota veci) pohľadávok, celkovú hodnotu pasív (dlhov) a správne ustáli celkový majetok bez dlhov ako rozdiel medzi aktívami a pasívami (pasíva odpočítava v ich plnej výške). Z takto zistenej hodnoty majetku každému z manželov patrí rovnaký diel, ak neboli dôvody k zmene kvantitatívneho podielu. Z podielov, ktoré sa každému manželovi dostáva v podobe aktív, je potrebné zvýšiť tento jeho podiel v rozsahu, v akom má vybrať zostatok dlžnej pohľadávky, v akom nemusí nahradiť do spoločného majetku to, čo sa vynaložilo na jeho ostatný majetok a pod., alebo znížiť jeho podiel v rozsahu, v akom sa mu nedostalo to, čo zo svojho majetku vynaložil na spoločný majetok, resp. čo zo svojho zaplatil na spoločný dlh (napr. v podobe zaplataenia zostatku úveru, atď.). Rozdiel medzi takto stanovenými podielmi u každého z manželov d.). Rozdiel medzi takto stanovenými podielmi u každého z manželov a podielom, ktorý každému z manželov patrí musí byť rovnaký a predstavuje sumu na dorovnanie podielov.

12. V preskúmanom prípade súd prvej inštancie určil, že do bezpodielového spoluvlastníctva strán sporu patrí nehnuteľná vec a to byt č. X nachádzajúci sa v okrese G. v obci Z., kat. úz. Z. zapísaný na LV č. XXXX na 4. poschodí v bytovom dome súp. č. XXXX, ako aj podiel na spoločných častiach a spoločných zariadeniach domu a spoluvlastníckeho podielu v pozemku. Nebolo sporným, že tento byt patrí do BSM, pretože manželia uzatvorili manželstvo dňa 22.07.2006 a dňa 18.10.2006 uzatvorili zmluvu o prevode vlastníctva družstevného bytu, na základe ktorej OSBD ako prevádzajúci, previedol členské práva k bytu na žalobkyňu a žalovaného ako spoločných členov družstva, pričom cena uvedeného bytu bola 0,- Sk a hodnota spoluvlastníckeho podielu k pozemku o veľkosti 64/951 bola vo výške 2.428,- Sk (110,- Sk/m²). Nebolo tiež sporným, že predmetný byt ešte pred uzatvorením manželstva nadobudol žalovaný na základe zmluvy o prevode členských práv a povinnosti uzatvorenej dňa 27.07.2005 medzi M. K. ako prevodcom a žalovaným ako nadobúdateľom, a z príjmového a výdavkového dokladu zo dňa 27.07.2005 je tiež zrejmé, že M. K. prijal od žalovaného sumu 533.500,- Sk z titulu kúpy bytu. Súd prvej inštancie následne konštatoval, že je predpoklad, že do uvedenej sumy 533.500,- Sk prispela i žalobkyňa sumou, ktorú mala nasporenú a ktorú vybrala zo svojho účtu dňa 26.07.2005. Následne aj konštatoval, že pri prevode vlastníctva družstevného bytu už cena uvedeného bytu bola 0,- Sk a hodnota

spoluvlastníckeho podielu k pozemku 110,- Sk. Hodnota bytu ku dňu vyporiadania medzi stranami sporu nebola sporná, pretože tieto sa zhodne dohodli na jej cene a to 37.000 eur. Žalovaný v priebehu celého konania namietal, že sa výlučne pričínil o nadobudnutie uvedeného bytu, pretože finančné prostriedky, ktoré vybral z účtu v celkovej sume 450.000,- Sk tvorili jeho výlučné vlastníctvo, avšak okrem toho ešte disponoval finančnými prostriedkami, ktoré mal v hotovosti, a preto uvedenú sumu zaplatil M. K. z jeho výlučných finančných prostriedkov. Súd prvej inštancie potom prikázal uvedený byt do výlučného vlastníctva žalovaného bez toho, aby sa zaoberal tým, kto z bývalých manželov sa pričínil o nadobudnutie tohto bytu.

13. Základnou zásadou pri vysporiadaní bezpodielového spoluvlastníctva je zásada rovnosti (parity podielov). Túto zásadu je povinný rešpektovať predovšetkým súd, ktorý na základe § 149 ods. 3 OZ vyporiadava bezpodielové spoluvlastníctvo. Zo zásady rovnosti podielov vyplýva, že podiely oboch manželov sú rovnaké. Ide o vyvrátiteľnú právnu domnienku, a preto tu má súd možnosť určiť podiely v inom pomere, v závislosti od ďalších hľadísk určených v § 150 OZ. To znamená, že podiely oboch manželov na majetku patriacom do bezpodielového spoluvlastníctva môžu byť stanovené aj inak, ako v rovnakej výške. V tejto súvislosti odvolací súd odkazuje na nález Ústavného súdu SR sp. zn. I. ÚS 537/2012 z 13.03.2013, podľa ktorého „ z ústavného hľadiska je neakceptovateľný právny názor, v zmysle ktorého transformácia spoločného členského podielu manželov (o nadobudnutie ktorého sa pričínil výlučne jeden z manželov, resp. ktorý bol nadobudnutý použitím výlučného majetku jedného z manželov) na spoločné vlastníctvo bytu vylučuje zohľadnenie pričinenia alebo vkladu jednému z manželov do spoločného majetku pri vyporiadaní BSM, predmetom ktorého je už nehnuteľnosť - byt nadobudnutý takýmto spôsobom“. Ústavný súd zároveň konštatoval vo svojom rozhodnutí, že sa stotožňuje s právnym názorom uvedeným v rozsudku Najvyššieho súdu ČR sp. zn. 22Cdo/2914/99 podľa ktorého, znenie § 150 OZ nevylučuje, aby súd vyjadril rozdielnosť podielov manželov pri vyporiadaní spoločnej veci prihliadajúc na to, ako sa každý z manželov zaslúžil o nadobudnutie i držanie spoločnej veci a to tak, že vec prikáže do vlastníctva tomu z manželov, ktorý sa o nadobudnutie a udržanie spoločnej veci zaslúžil výlučne, resp. v prevažnej miere bez toho, aby mu uložil povinnosť, aby druhému manželovi, ktorý sa o jeho nadobudnutie a udržanie nezaslúžil, na vyrovnanie podielu zaplatil určitú finančnú čiastku. Zákon explicitne neupravuje spôsob nerovného vyporiadania a disparita môže byť tak vyjadrená nie percentom či zlomkom, ale aj prikázaním veci jednému z manželov bez toho, aby bol zaviazaný finančne sa s druhým manželom vyporiadať.

14. Druhou zásadou, ktorá sa uplatňuje pri vysporiadaní bezpodielového spoluvlastníctva je zásada refundácie vynaložených nákladov. Táto zásada zakotvená v druhej vete § 150 OZ vychádza z toho, že ak bol majetok obstaraný za trvania manželstva sčasti zo spoločných prostriedkov a sčasti z majetku jedného z manželov, prislúcha takýto majetok do bezpodielového spoluvlastníctva manželov, a ak bolo zo spoločného majetku manželov investované do oddeleného majetku jedného z manželov, majetková podstata tohto majetku sa nemení a ten i naďalej zostáva oddeleným majetkom tohto manžela. Takýmto spôsobom vznikajú pohľadávky oddelených majetkov voči bezpodielovému spoluvlastníctvu a naopak do bezpodielového spoluvlastníctva voči oddeleným majetkom každého z manželov. Prostredníctvom citovaného ust. § 150 druhej vety OZ sa riešia majetkové presuny medzi oddeleným a spoločným majetkom manželov, ku ktorým dochádzalo počas trvania manželstva. Každý z manželov je oprávnený požadovať, aby sa mu uhradilo to, čo zo svojho vynaložil „ na spoločný majetok“. Ide o pohľadávku, každého z manželov na základe majetkových presunov z ich oddeleného majetku do spoločného majetku manželov. Súd prvej inštancie si však neozrejmil, že v danom prípade ak by aj prijal záver, že i žalobkyňa investovala ešte pred uzatvorením manželstva určitou sumou na nadobudnutie členských práv a povinností k bytu, ktoré získal výlučne žalovaný, nevykladala finančné prostriedky na spoločný majetok oboch manželov, pretože v tom čase ešte manželia neboli. Zo žiadneho zákonného ustanovenia nevyplýva, že by sa pri vysporiadaní malo prihliadať na to, čo jeden z manželov vynaložil zo svojho majetku na oddelený majetok druhého manžela. Na túto skutočnosť nemôže prihliadať ani súd pri vyporiadaní bezpodielového spoluvlastníctva v režime ust. § 150 OZ. V ďalšom konaní sa preto súd prvej inštancie zamerá na posúdenie o aké investície v danom prípade išlo zo strany žalobkyne pred uzatvorením manželstva. V tejto súvislosti je nutné konštatovať, že v čase nadobudnutia bytu do bezpodielového spoluvlastníctva bola hodnota bytu 0,- Sk, pričom súd prvej inštancie sa s touto skutočnosťou vo svojom rozhodnutí žiadnym spôsobom nevyporiadal a rozhodnutie je preto v tejto časti aj nepreskúmateľné.

15. V ďalšej časti odvolania žalovaný namietal, že súd pri vyporiadaní vôbec nezohľadnil, že za obdobie od 08.04.2011 do 30.04.2017 výlučne zo svojich finančných prostriedkov uhradil OSBD Nitra sumu

5.827,61 eura, a preto navrhoval, s poukazom na § 144 OZ i vyporiadanie tejto sumy. Súd prvej inštancie vo svojom rozhodnutí konštatoval, že uvedenú sumu nemohol vyporiadať v tomto konaní, nakoľko predmetom konania o vyporiadanie BSM sú aktíva a pasíva, ktoré mali strany sporu ku dňu právoplatnosti rozsudku o rozvod manželstva a nie také, ktoré nadobudli, alebo ktoré im vznikli po rozvode manželstva. Súd prvej inštancie sa vo svojom rozhodnutí žiadnym spôsobom nevysporiadal s námietkami žalovaného v priebehu konania týkajúcich sa aplikácie ust. § 144 OZ na daný prípad, čo činí rozhodnutie nepreskúmateľným.

16. Podľa § 144 OZ veci v bezpodielovom spoluvlastníctve užívajú obidvaja manželia spoločne; spoločne uhrádzajú aj náklady vynaložené na veci alebo spojené s ich užívaním a udržiavaním. Občiansky zákonník nemá žiadne ustanovenie, ktoré by upravovalo vzťahy medzi bývalými manželmi k spoločnému majetku vrátane jeho užívania v období, keď ešte nedošlo k vyporiadaniu ich zaniknutého bezpodielového spoluvlastníctva. Podľa § 853 ods. 1 OZ občianskoprávne vzťahy pokiaľ nie sú osobitne upravené ani týmto ani iným zákonom, sa spravujú ustanoveniami tohto zákona, ktoré upravujú vzťahy obsahom aj účelom im najbližšie. Preto právne vzťahy týkajúce sa zaniknutého a doposiaľ nevyporiadaného bezpodielového spoluvlastníctva sa riadia ustanoveniami o bezpodielovom spoluvlastníctve (rozsudok Najvyššieho súdu ČR sp. zn. 22Cdo/2986/2000). Bývalý Najvyšší súd ČSR už v rozhodnutí sp. zn. 3Cz/19/74 publikovanom pod R 42/1972 Zbierky súdnych rozhodnutí a stanovisk zaujal právny názor, že i po zániku BSM zostáva až do jeho vyporiadania každý z manželov vlastníkom celej veci obmedzený rovnakým vlastníckym právom druhého. Ustanovenie § 144 OZ o spoločnom užívaní veci v bezpodielovom spoluvlastníctve manželov platí i v prípade, že spoločný majetok síce zanikol, ale nebolo ešte vykonané jeho vyporiadanie. Prax pripúšťajúc, že aj po zániku tohto majetkového spoločenstva až do jeho vyporiadania zostáva každý z manželov vlastníkom celej veci, ktorý je obmedzený rovnakým vlastníckym právom druhého zdôrazňuje, že manžel, ktorý za týchto okolností vec sám užíva, sám tiež znáša náklady spojené s jej užívaním a udržiavaním. Žalovaný v priebehu konania tvrdil, že ani on nehnuteľnosť neužíval od 08.04.2011, a že použil vlastné prostriedky nepatriace do BSM na náklady spojené s užívaním bytu. V tomto smere však nebolo vykonané žiadne dokazovanie. Bude preto potrebné doplniť dokazovanie na preukázanie, kto uvedenú nehnuteľnosť po rozvode manželstva užíval, keď žalobkyňa tvrdila, že nehnuteľnosť užíva žalovaný a znemožňuje jej prístup do spoločného bytu (č.l. 32 spisu), dokonca jej odmietol aj vydať osobné veci. Ak by nehnuteľnosť neužíval ani žalovaný, bude potrebné posúdiť všetky okolnosti, prečo, a z akých dôvodov tak bolo a či bránil alebo nebránil byt užívať žalobkyni. Tieto skutočnosti bude možné zistiť opätovným podrobným výsluchom strán sporu. Bude tiež potrebné posúdiť, či žalovaný skutočne bránil žalobkyni byt užívať, pretože na uplatnenie takéhoto nároku je potrebné preukázanie jeho dôvodnosti a presné vyčíslenie vzniknutých nákladov. Po doplnení dokazovania súd posúdi dôvodnosť nároku žalovaného, vysporiada sa s tým, z akých dôvodov žalobkyňa neužívala byt už aj s prihliadnutím na § 3 OZ, podľa ktorého výkon práv a povinností vyplývajúcich z občianskoprávných vzťahov nesmie byť v rozpore s dobrými mravmi.

17. Čo sa týka odvolacích dôvodov žalobkyne, táto žiadala do BSM bola zahrnutá aj garáž, ktorá je evidovaná na LV č. XXXX, s touto jej námietkou sa odvolací súd nestotožňuje, a v tomto smere odkazuje na rozhodnutie súdu prvej inštancie, ktorý správne konštatoval, že do BSM strán sporu patrí len pozemok pod garážou v hodnote 570 eur, pretože samotná garáž v čase vyporiadania BSM nebola v bezpodielovom spoluvlastníctve manželov, pretože vlastníkom uvedenej garáže bol otec žalovaného, ktorý je ako výlučný vlastník garáže zapísaný na LV č. XXXX.

18. V ďalšej časti spochybnila pravosť a pravdivosť zmlúv o pôžičke. V tejto časti sa odvolací súd s rozhodnutím súdu plne stotožňuje. Nevzhladol ani porušenie procesných ustanovení namietaných žalobkyňou v ust. § 153 CSP. Aj keď bola žalovanému uložená povinnosť predložiť dôkazy v lehote 15 dní, nedošlo k takej procesnej vade ako namieta žalobkyňa, pretože tento dôkaz predložil na pojednávaní, ktoré bolo riadne nariadené. Dôvod oneskoreného predloženia listinného dokladu nevyžadoval nariadenie ďalšieho pojednávania. Preto súd aplikoval správne ust. § 153 ods. 2 CSP, keď na tento dôkaz prihliadol.

19. Z vyššie uvedených dôvodov preto odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie v zmysle ust. § 389 ods. 1 písm. b/, c/ CSP zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie, pričom v ďalšom konaní bude súd prvej inštancie postupovať vo vyššie naznačenom smere a po vykonanom dokazovaní opätovne vo veci rozhodne, pričom rozhodne aj o náhrade trov odvolacieho konania (§ 396 ods. 3 CSP). Súd prvej inštancie je viazaný vysloveným právnym názorom odvolacieho súdu (§ 391 ods. 2 CSP).

Toto rozhodnutie bolo prijaté odvolacím senátom pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP).

Dovolanie sa podáva v lehote 2 mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii; ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP); dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 2 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP); povinnosť podľa ods. 1 neplatí, ak je

a/ dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,

b/ dovolateľom právnická osoba, jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná, má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa

c/ dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 CSP).